

DIREKTYVOS

TARYBOS DIREKTYVA 2009/50/EB

2009 m. gegužės 25 d.

dėl trečiųjų šalių piliečių atvykimo ir apsigyvenimo sąlygų siekiant dirbti aukštos kvalifikacijos darbą

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Europos bendrijos steigimo sutartį, ypač į jos 63 straipsnio 3 dalies a punktą ir 4 dalies pirmą pastraipą,

atsižvelgdama į Komisijos pasiūlymą,

atsižvelgdama į Europos Parlamento nuomonę ⁽¹⁾,pasikonsultavusi su Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetu ⁽²⁾,pasikonsultavusi su Regionų komitetu ⁽³⁾,

kadangi:

- (1) Siekiant palaipsniui sukurti laisvės, saugumo ir teisingumo erdvę, Sutartyje numatytos priemonės, kurias reikia priimti prieglobsčio, imigracijos ir trečiųjų šalių piliečių teisių apsaugos srityse.
- (2) Sutartyje numatyta, kad Taryba turi patvirtinti imigracijos politikos priemones, susijusias su atvykimo ir apsigyvenimo sąlygomis bei ilgalaikių vizų ir leidimų gyventi išdavimo valstybėse narėse tvarka, ir priemones, kuriomis nustatomos teisės bei sąlygos, pagal kurias trečiųjų šalių piliečiai, teisėtai gyvenantys vienoje valstybėje narėje, gali apsigyventi kitose valstybėse narėse.
- (3) 2000 m. kovo mėn. Lisabonos Europos Vadovų Taryba nustatė tikslą Bendrijai iki 2010 m. tapti konkurencingusia ir dinamiškiausia žiniomis grindžiama ekonomika pasaulyje, pajėgia užtikrinti tvarų ekonomikos augimą, turinčia daugiau ir geresnių darbo vietų bei pasižyminčia didesne socialine sanglauda. Priemonės trečiųjų šalių aukštos kvalifikacijos darbuotojams pritraukti ir išlaikyti,

laikantis valstybių narių poreikiais grindžiamo požiūrio, turėtų būti laikomos platesnės programos, nustatytos Lisabonos strategijoje ir 2007 m. gruodžio 11 d. Komisijos komunikate dėl integruotų ekonomikos augimo ir darbo vietų kūrimo gairių, dalimi.

- (4) 2004 m. lapkričio 4–5 d. Europos Vadovų Tarybos priimtoje Hagos programoje buvo pripažinta, kad teisėta migracija bus labai svarbi stiprinant žiniomis pagrįstą ekonomiką Europoje, skatinant ekonomikos plėtrą ir taip prisidedant prie Lisabonos strategijos įgyvendinimo. Europos Vadovų Taryba paragino Komisiją pateikti politikos planą dėl teisėtos migracijos, įskaitant dėl priėmimo tvarkos, kuri padėtų greitai reaguoti į nuolat kintančius migrantų darbo jėgos darbo rinkoje poreikius.
- (5) 2006 m. gruodžio 14–15 d. Europos Vadovų Taryba susitarė dėl įvairių veiksmų, kurių būtina imtis 2007 m. – vienas šių veiksmų – visapusiškai atsižvelgiant į valstybių narių kompetenciją parengti tinkamai valdomą teisėtos imigracijos politiką, kuri padėtų valstybėms narėms patenkinti esamus ir būsimus darbo jėgos poreikius.
- (6) Siekiant Lisabonos strategijos tikslų taip pat svarbu skatinti aukštos kvalifikacijos darbuotojų, kurie yra ES, visų pirma 2004 ir 2007 m. į ES įstojusių valstybių narių, piliečiai, judumą Sąjungoje. Įgyvendindamos šią direktyvą, valstybės narės privalo laikytis Bendrijos pirmumo principo, kaip nurodyta visų pirma atitinkamose 2003 m. ir 2005 m. Stojimo aktų nuostatose.
- (7) Ši direktyva turėtų padėti pasiekti šiuos tikslus ir išspręsti darbo jėgos trūkumo problemą skatinant trečiųjų šalių darbuotojų priėmimą ir judumą ilgesniam nei trijų mėnesių laikotarpiui siekiant dirbti aukštos kvalifikacijos darbą, kad Bendrija taptų patrauklesnė tokiems darbuotojams iš viso pasaulio ir būtų sustiprintas jos konkurencingumas bei ekonomikos augimas. Šiems tikslams pasiekti būtina sudaryti palankesnes sąlygas aukštos kvalifikacijos darbuotojų ir jų šeimos narių priėmimui nustatant pagreitintą priėmimo tvarką ir daugelyje sričių jiems suteikiant vienodas socialines bei ekonomines teises kaip

⁽¹⁾ 2008 m. lapkričio 20 d. nuomonė (dar nepaskelbta Oficialiajame leidinyje).

⁽²⁾ 2008 m. liepos 9 d. nuomonė (dar nepaskelbta Oficialiajame leidinyje).

⁽³⁾ 2008 m. birželio 18 d. (dar nepaskelbta Oficialiajame leidinyje).

ir priimančiosios valstybės narės piliečiams. Taip pat būtina atsižvelgti į prioritetus, darbo rinkos poreikius ir valstybių narių galimybes priimti atvykstančiuosius. Ši direktyva neturėtų daryti poveikio valstybių narių kompetencijai toliau taikyti galiojančius arba nustatyti naujus leidimus gyventi visais įsidarbinimo tikslais. Suinteresuotieji trečiųjų šalių piliečiai turėtų turėti galimybę prašyti išduoti ES mėlynąją kortelę arba nacionalinį leidimą apsigyventi. Be to, šios direktyvos nuostatos neturėtų daryti poveikio ES mėlynosios kortelės turėtojo galimybei naudotis papildomomis teisėmis ir privalumais, kuriuos gali suteikti nacionalinė teisė.

- (8) Ši direktyva neturėtų daryti poveikio valstybių narių teisei nustatyti trečiųjų šalių piliečiams, atvykstantiems dirbti aukštos kvalifikacijos darbą, suteikiamų leidimų atvykti skaičių. Šis skaičius turėtų taip pat apimti trečiųjų šalių piliečius, kurie nori likti valstybės narės teritorijoje ir vykdyti ekonominę veiklą samdomo darbo pagrindais ir kurie yra teisėti tos valstybės narės gyventojai pagal kitokias sistemas, pavyzdžiui, ką tik studijas baigę studentai arba tyrėjai, priimti pagal 2004 m. gruodžio 13 d. Tarybos direktyvą 2004/114/EB dėl trečiosios šalies piliečių įleidimo studijų, mokinių mainų, neatlygintino stažavimosi ar savanoriškos tarnybos tikslais sąlygų⁽¹⁾ ir 2005 m. spalio 12 d. Tarybos direktyvą 2005/71/EB dėl konkrečios įleidimo trečiųjų šalių piliečiams atvykti mokslinių tyrimų tikslais tvarkos⁽²⁾, ir kuriems pagal Bendrijos arba nacionalinės teisės aktus nesuteikiama bendra galimybė patekti į valstybės narės darbo rinką. Be to, nustatydamos leidimų atvykti skaičių valstybės narės išsaugo galimybę nesuteikti leidimų gyventi įsidarbinimo tikslais apskritai arba tam tikrų profesijų asmenims, tam tikruose sektoriuose ar regionuose.
- (9) Šios direktyvos tikslais, siekiant įvertinti, ar atitinkamas trečiosios šalies pilietis turi aukštojo mokslo kvalifikaciją, būtų galima remtis 1997 m. ISCED (Tarptautinė standartinė išsilavinimo klasifikacija) 5a ir 6 lygiais.
- (10) Šioje direktyvoje turėtų būti numatyta lanksti su paklausa susijusi atvykimo sistema, pagrįsta objektyviais kriterijais, pavyzdžiui, minimalia atlyginimo riba, kuri būtų panaši į valstybėse narėse nustatytą atlyginimo dydį, ir profesinėmis kvalifikacijomis. Būtina apibrėžti bendrą mažiausią atlyginimo dydžio vardiklį, siekiant bent minimaliai užtikrinti priėmimo sąlygų visoje ES suderinimą. Atlyginimo riba nustatomas minimalus lygis, tuo tarpu valstybės narės gali nustatyti aukštesnę atlyginimo ribą. Valstybės narės turėtų nustatyti ribą atsižvelgdamos į padėtį savo atitinkamose darbo rinkose ir jų organizavimo

struktūrą bei savo bendrąją imigracijos politiką. Nuo atlyginimo ribos nustatymo pagrindinės sistemos leidžiančios nukrypti nuostatos gali būti taikomos konkrečioms profesijoms, jei atitinkamos valstybės narės mano, kad konkrečioje srityje trūksta darbo jėgos ir jos priskiriamos ISCO (Tarptautinio standartinio profesijų klasifikatoriaus) pagrindinėms 1 ir 2 profesijų grupėms.

- (11) Šia direktyva siekiama tik apibrėžti atvykimo ir apsigyvenimo sąlygas atvykstantiems dirbti aukštos kvalifikacijos darbo pagal ES mėlynosios kortelės sistemą, įskaitant su atlyginimo riba susijusius tinkamumo kriterijus. Šia atlyginimo riba siekiama tik padėti nustatyti, atsižvelgiant į Eurostato arba atitinkamų valstybių narių skelbiamus statistinius duomenis, Europos mėlynosios kortelės taikymo sritį, kurią kiekviena valstybė narė nustato remdamasi bendromis taisyklėmis; ja nesiekama nustatyti atlyginimų ir todėl ji negali būti taikoma kaip leidžianti nukrypti nuostata nei nuo valstybių narių lygiu taikomų taisyklių ir praktikos, nei nuo kolektyvinių susitarimų ir negali būti naudojama teisės aktų derinimui šioje srityje. Šia direktyva visapusiškai atsižvelgiama į valstybių narių kompetenciją, visų pirma užimtumo, darbo ir socialinėse srityse.
- (12) Valstybei narei nusprendus priimti atitinkamus kriterijus atitinkantį trečiosios šalies pilietį, tas trečiosios šalies pilietis, kuris pateikė paraišką ES mėlynajai kortelei gauti, turėtų gauti specialų leidimą gyventi, kuris numatytas šioje direktyvoje ir kuriuo turėtų būtų užtikrinta laipsniška galimybė patekti į darbo rinką ir naudotis jam bei jo šeimos nariams suteiktomis apsigyvenimo ir mobilumo teisėmis. Nustatant galutinį terminą, per kurį turi būti išnagrinėta paraiška gauti ES mėlynąją kortelę, neturėtų būti įskaičiuojamas profesinės kvalifikacijos pripažinimui arba vizai išduoti reikalingas laikas, jei tuo tikslu nustatyti terminai. Ši direktyva neturi poveikio nacionalinėms diplomų pripažinimo procedūroms. Kompetentingų institucijų paskyrimas pagal šią direktyvą neturi įtakos kitų nacionalinių institucijų bei atitinkamais atvejais socialinių partnerių vaidmeniui ir atsakomybei, susijusiems su paraiškos nagrinėjimu ir sprendimo dėl jos priėmimu.
- (13) ES mėlynosios kortelės forma turėtų atitikti 2002 m. birželio 13 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1030/2002, nustatančio vienodą leidimų apsigyventi trečiųjų šalių piliečiams formą⁽³⁾, tokiu būdu suteikiant valstybėms narėms galimybę nurodyti informaciją, ypač apie tai, kokiomis sąlygomis asmeniui leidžiama dirbti.

⁽¹⁾ OL L 375, 2004 12 23, p. 12.

⁽²⁾ OL L 289, 2005 11 3, p. 15.

⁽³⁾ OL L 157, 2002 6 15, p. 1.

- (14) Trečiųjų šalių piliečiams, turintiems galiojančią kelionės dokumentą ir ES mėlynąją kortelę, išduotą valstybės narės, kuri taiko visą Šengeno *acquis*, turėtų būti suteikta teisė atvykti į valstybių narių, taikančių visą Šengeno *acquis*, teritoriją ir joje laisvai judėti ne ilgiau kaip tris mėnesius pagal 2006 m. kovo 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 562/2006, nustatantį taisyklių, reglamentuojančių asmenų judėjimą per sienas, Bendrijos kodeksą (Šengeno sienų kodeksas) ⁽¹⁾, ir Konvencijos dėl 1985 m. birželio 14 d. Šengeno susitarimo, sudaryto tarp Beneliukso ekonominės sąjungos valstybių, Vokietijos Federacinės Respublikos ir Prancūzijos Respublikos Vyriausybės, dėl laipsniško jų bendrų sienų kontrolės panaikinimo įgyvendinimo 21 straipsnį.
- (15) Trečiųjų šalių aukštos kvalifikacijos darbuotojų darbo bei geografinis judumas turėtų būti pripažįstamas kaip pagrindinis būdas gerinti darbo rinkos veiksmingumą, užkirsti kelią darbo jėgos trūkumui ir kompensuoti regioninius skirtumus. Siekiant laikytis Bendrijos pirmumo principo ir išvengti galimo piktnaudžiavimo sistema, trečiųjų šalių aukštos kvalifikacijos darbuotojų darbo judumas turėtų būti ribojamas pirmaisiais dvejais teisėto darbo valstybėje narėje metais.
- (16) Šioje direktyvoje visapusiškai taikomos vienodo sąlygos valstybių narių piliečiams ir mėlynosios kortelės turėtojams atlyginimo srityje, kai jų padėtis yra palyginama.
- (17) Vienodų sąlygų taikymas ES mėlynosios kortelės turėtojams neapima priemonių profesinio mokymo srityje, kurios finansuojamos pagal socialinės paramos sistemas.
- (18) ES mėlynosios kortelės turėtojams turėtų būti taikomos vienodos sąlygos socialinės apsaugos srityje. Socialinės apsaugos sritys apibrėžtos 1971 m. birželio 14 d. Tarybos reglamente (EEB) Nr. 1408/71 dėl socialinės apsaugos sistemų taikymo pagal darbo sutartį dirbantiems asmenims, savarankiškai dirbantiems asmenims ir jų šeimos nariams, judantiems Bendrijoje ⁽²⁾. 2003 m. gegužės 14 d. Tarybos reglamente (EB) Nr. 859/2003, išplečiančiame Reglamente (EEB) Nr. 1408/71 ir Reglamente (EEB) Nr. 574/72 nuostatų taikymą trečiųjų šalių piliečiams, kuriems jos dar netaikomos dėl jų pilietybės ⁽³⁾, numatoma taikyti Reglamente (EEB) Nr. 1408/71 nuostatas ir trečiųjų šalių piliečiams, kurie teisėtai gyvena Europos Sąjungoje ir kurių padėtis susijusi su keliomis valstybėmis. Šiame pasiūlyme su socialine apsauga susijusios vienodų sąlygų taikymo nuostatos
- taip pat tiesiogiai taikomos asmenims, kurie atvyksta į valstybę narę tiesiogiai iš trečiosios šalies, tais atvejais, kai atitinkamas asmuo teisėtai yra apsigyvenęs kaip galiojančios mėlynosios kortelės turėtojas, įskaitant laikino nedarbo laikotarpį, ir kai jis atitinka nacionaliniuose teisės aktuose nustatytas sąlygas dėl tinkamumo gauti atitinkamas socialinės apsaugos išmokas.
- Tačiau šia direktyva neturėtų ES mėlynosios kortelės turėtojui būti suteikta daugiau teisių nei jau numatyta galiojančiuose Bendrijos teisės aktuose socialinės apsaugos srityje trečiųjų šalių piliečiams, kurių padėtis susijusi su keliomis valstybėmis narėmis. Be to, šia direktyva neturėtų būti suteikiamos teisės tais atvejais, kurie neįeina į Bendrijos teisės aktų taikymo sritį, pavyzdžiui, tais atvejais, kai šeimos nariai gyvena trečiojoje šalyje.
- (19) Trečiosios šalies piliečio kitoje valstybėje narėje įgyta profesinė kvalifikacija turėtų būti pripažinta tomis pačiomis sąlygomis, kokios taikomos Sąjungos piliečiams. Turėtų būti atsižvelgta į jo kvalifikaciją, įgytą trečiojoje šalyje, laikantis 2005 m. rugsėjo 7 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2005/36/EB dėl profesinių kvalifikacijų pripažinimo ⁽⁴⁾.
- (20) Geografinis mobilumas Bendrijoje turėtų būti kontroliuojamas ir grindžiamas paklausa pirmuoju trečiosios šalies darbuotojo teisėto buvimo laikotarpiu. Reikėtų įtraukti nuo 2003 m. lapkričio 25 d. Tarybos direktyvos 2003/109/EB dėl trečiųjų valstybių piliečių, kurie yra ilgalaikiai gyventojai, statuso ⁽⁵⁾ leidžiančias nukrypti nuostatas, kad nebūtų sudarytos nepalankios sąlygos geografinio mobilumo teise besinaudojantiems trečiųjų šalių aukštos kvalifikacijos darbuotojams, kurie dar neįgijo EB ilgalaikio gyventojų statuso, ir būtų skatinama geografinė bei apykaitinė migracija.
- (21) Reikėtų skatinti ir stiprinti trečiųjų šalių aukštos kvalifikacijos darbuotojų mobilumą tarp Bendrijos ir jų kilmės šalių. Reikėtų numatyti nuo Direktyvos 2003/109/EB leidžiančias nukrypti nuostatas siekiant pailginti buvimo už Bendrijos teritorijos ribų laikotarpį, į kurį neatsižvelgiama apskaičiuojant teisėto ir nepertraukiamo gyvenimo statusą, būtiną norint gauti EB ilgalaikio gyventojų statusą. Taip pat reikėtų numatyti ilgesnius buvimo už šalies teritorijos ribų laikotarpius, nei nustatyti Direktyvoje 2003/109/EB, trečiųjų šalių aukštos kvalifikacijos darbuotojams įgijus EB ilgalaikio gyventojų statusą siekiant skatinti apykaitinę migraciją.

⁽¹⁾ OL L 105, 2006 4 13, p. 1.

⁽²⁾ OL L 149, 1971 7 5, p. 2.

⁽³⁾ OL L 124, 2003 5 20, p. 1.

⁽⁴⁾ OL L 255, 2005 9 30, p. 22.

⁽⁵⁾ OL L 16, 2004 1 23, p. 44.

- (22) Įgyvendindamos šią direktyvą, valstybės narės turėtų susilaikyti nuo aktyvios įdarbinimo politikos besivystančiose šalyse tuose sektoriuose, kuriuose trūksta personalo. Reikėtų plėtoti etiško įdarbinimo politiką ir principus, taikytinus viešojo ir privačiojo sektorių darbdaviams, svarbiausiuose sektoriuose, pavyzdžiui, atitinkamai sveikatos apsaugos srityje, kaip nurodyta 2007 m. gegužės 14 d. Tarybos ir valstybių narių išvadose dėl Europos veiklos programos kritinio sveikatos sistemos darbuotojų trūkumo besivystančiose šalyse problemai spręsti (2007–2013 m.), ir švietimo sektoriuje. Jūs reikėtų stiprinti sukuriant ir taikant mechanizmus, gaires ir kitas priemones, kuriomis prirėikus sudaromos palankesnės sąlygos apykaitinei bei laikinai migracijai, taip pat kitas priemones, kurios kuo labiau sumažintų neigiamą ir padidintų teigiamą aukštos kvalifikacijos darbuotojų migracijos poveikį besivystančioms šalims, pakeičiant „protų nutekėjimą“ „protų įtekėjimu“.
- (23) Palankios sąlygos šeimos susijungimui ir sutuoktinių galimybei gauti darbą turėtų būti svarbiausias šios direktyvos, kuria siekiama pritraukti aukštos kvalifikacijos darbuotojus, elementas. Norint pasiekti šį tikslą, reikėtų numatyti specialias nuo 2003 m. rugsėjo 22 d. Tarybos direktyvos 2003/86/EB dėl teisės į šeimos susijungimą⁽¹⁾ leidžiančias nukrypti nuostatas. Šios direktyvos 15 straipsnio 3 dalyje esanti leidžianti nukrypti nuostata netrukdo valstybėms narėms taikyti galiojančias arba nustatyti naujas integracijos sąlygas ir priemones, įskaitant kalbos mokymąsi, ES mėlynosios kortelės turėtojo šeimos nariams.
- (24) Reikėtų numatyti specialias nuostatas dėl ataskaitų teikimo siekiant stebėti aukštos kvalifikacijos darbuotojų schemos įgyvendinimą ir nustatyti bei galbūt kompensuoti jos galimą poveikį, susijusį su „protų nutekėjimu“ besivystančiose šalyse siekiant išvengti „protų švaistymo“. Atitinkamus duomenis valstybės narės turėtų kasmet perduoti Komisijai pagal 2007 m. liepos 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 862/2007 dėl Bendrijos migracijos statistikos ir tarptautinės apsaugos statistikos⁽²⁾.
- (25) Šios direktyvos tikslų – nustatyti specialią priėmimo tvarką ir patvirtinti trečiųjų šalių piliečiams, kurie yra ES mėlynosios kortelės turėtojai, atvykimo ir apsigyvenimo sąlygas valstybių narių teritorijoje ilgesniam nei trijų mėnesių laikotarpiui siekiant dirbti aukštos kvalifikacijos darbą ir jų šeimos narių atvykimo ir apsigyvenimo sąlygas – valstybės narės vienos negali deramai pasiekti, ypač kiek tai susiję su mobilumo tarp valstybių narių užtikrinimu, ir šio tikslo geriau siekti Bendrijos lygiu, todėl Bendrija gali patvirtinti priemones, vadovaudamasi Sutarties 5 straipsnyje nurodytu subsidiarumo principu. Pagal tame straipsnyje numatytą proporcingumo principą, šia direktyva nesiekama nieko, kas nebūtina šiems tikslams pasiekti.
- (26) Šioje direktyvoje laikomasi pagrindinių teisių bei principų, pripažintų Europos Sąjungos sutarties 6 straipsnyje ir atspindėtų Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijoje.
- (27) Pagal Europos Parlamento, Tarybos ir Komisijos Tarpinstitucinio susitarimo dėl geresnės teisėkūros 34 punktą⁽³⁾ valstybės narės raginamos savo ir Bendrijos interesų labui parengti lenteles, kuriomis būtų kuo išsamiau parodyta direktyvos ir perkėlimo į nacionalinę teisę priemonių koreliacija, bei viešai jas paskelbti.
- (28) Pagal Protokolo dėl Jungtinės Karalystės ir Airijos pozicijos, pridedamo prie Europos Sąjungos sutarties ir Europos bendrijos steigimo sutarties, 1 ir 2 straipsnius, nedarant poveikio minėto protokolo 4 straipsnio taikymui, šios valstybės narės nedalyvauja priimant šią direktyvą, ji nėra joms privaloma ir jos netaiko.
- (29) Pagal Protokolo dėl Danijos pozicijos, pridedamo prie Europos Sąjungos sutarties ir Europos bendrijos steigimo sutarties, 1 ir 2 straipsnius Danija nedalyvauja priimant šią direktyvą, ji nėra jai privaloma ir ji jos netaiko.

PRIĖMĖ ŠIĄ DIREKTYVĄ:

I SKYRIUS

BENDROSIS NUOSTATOS

1 straipsnis

Dalykas

Šios direktyvos tikslas yra nustatyti:

- a) trečiųjų šalių piliečių, kurie yra ES mėlynosios kortelės turėtojai, atvykimo ir apsigyvenimo sąlygas valstybių narių teritorijoje ilgesniam nei trijų mėnesių laikotarpiui siekiant dirbti aukštos kvalifikacijos darbą ir jų šeimos narių atvykimo ir apsigyvenimo sąlygas;
- b) a punkte nurodytų trečiųjų šalių piliečių ir jų šeimos narių atvykimo ir apsigyvenimo sąlygas valstybėse narėse, kurios nėra pirmoji valstybė narė.

⁽¹⁾ OL L 251, 2003 10 3, p. 12.

⁽²⁾ OL L 199, 2007 7 31, p. 23.

⁽³⁾ OL C 321, 2003 12 31, p. 1.

2 straipsnis

Sąvokos

Šios direktyvos tikslais:

- a) trečiosios šalies pilietis – asmuo, kuris nėra Sąjungos pilietis, kaip apibrėžta Sutarties 17 straipsnio 1 dalyje;
- b) aukštos kvalifikacijos darbas:
 - asmens, kuriam atitinkamoje valstybėje narėje pagal nacionalinę darbo teisę ir (arba) nacionalinę praktiką, neatsižvelgiant į teisinius santykius, suteikiama darbuotojams taikoma apsauga, įdarbinimas dirbti realų ir faktinį darbą,
 - už kurį asmeniui mokama, ir
 - kuriam būtina tinkama ir speciali kompetencija, kurią liudija aukšta profesinė kvalifikacija;
- c) ES mėlynoji kortelė – leidimas su įrašu „ES mėlynoji kortelė“, suteikiantis jos turėtojui teisę apsigyventi ir dirbti valstybės narės teritorijoje pagal šioje direktyvoje nustatytas sąlygas;
- d) pirmoji valstybė narė – valstybė narė, kuri pirmoji suteikė trečiosios šalies piliečiui „ES mėlynąją kortelę“;
- e) antroji valstybė narė – bet kuri valstybė narė, išskyrus pirmąją valstybę narę;
- f) šeimos nariai – trečiųjų šalių piliečiai, kaip apibrėžta Direktyvos 2003/86/EB 4 straipsnio 1 dalyje;
- g) aukšta profesinė kvalifikacija – kvalifikacija, kurią liudija aukštojo mokslo kvalifikacijos įrodymas arba, nukrypstant nuo šios nuostatos, kai tai numatyta nacionalinės teisės aktuose, ne mažiau kaip penkerių metų profesinė patirtis, lygiavertė aukštojo mokslo kvalifikacijai, ir kuri reikalinga darbo sutartyje ar įpareigojančiame darbo pasiūlyme nurodytai profesijai ar sektoriui;
- h) aukštojo mokslo kvalifikacija – diplomai, pažymėjimai ar kitas įrodymas, kurį suteikė ar išdavė kompetentinga institucija ir kuris liudija sėkmingai baigtą aukštojo mokslo programą, t. y. kursus, kuriuos rengia švietimo įstaiga, kurią valstybė, kurioje ji yra, yra pripažinusi aukštojo mokslo įstaiga. Siekiant šios direktyvos tikslų, į tokią kvalifikaciją atsižvelgiama su sąlyga, kad studijos jai įgyti truko ne mažiau kaip trejus metus;
- i) profesinė patirtis – faktinis ir teisėtas tam tikros profesinės veiklos vykdymas;

- j) reglamentuojama profesinė veikla – reglamentuojama profesija, kaip apibrėžta Direktyvos 2005/36/EB 3 straipsnio 1 dalies a punkte.

3 straipsnis

Taikymo sritis

1. Ši direktyva taikoma trečiųjų šalių piliečiams, kurie kreipiasi dėl leidimo atvykti į valstybės narės teritoriją tam, kad dirbtų aukštos kvalifikacijos darbą šioje direktyvoje nustatytais sąlygomis.
2. Ši direktyva netaikoma trečiųjų šalių piliečiams:
 - a) kurie turi leidimą apsigyventi valstybėje narėje laikinosios apsaugos pagrindu arba kreipėsi dėl leidimo apsigyventi tokiu pagrindu ir laukia, kol bus priimtas sprendimas dėl jų statuso;
 - b) kuriems taikoma tarptautinė apsauga pagal 2004 m. balandžio 29 d. Tarybos direktyvą 2004/83/EB dėl trečiųjų šalių piliečių ar asmenų be pilietybės priskyrimo pabėgėliams ar asmenims, kuriems reikalinga tarptautinė apsauga, jų statuso ir suteikiamos apsaugos pobūdžio būtiniausių standartų⁽¹⁾ arba kurie pateikė prašymą dėl tarptautinės apsaugos pagal šią direktyvą ir dėl jų prašymo dar nepriimtas galutinis sprendimas;
 - c) kuriems pagal valstybės narės nacionalinės teisės aktus, tarptautinius įsipareigojimus arba praktiką taikoma apsauga arba kurie pateikė prašymą dėl apsaugos pagal valstybių narių nacionalinės teisės aktus, tarptautinius įsipareigojimus arba praktiką ir dėl jų prašymo dar nepriimtas galutinis sprendimas;
 - d) kurie kreipiasi dėl leidimo apsigyventi valstybėje narėje kaip tyrėjai, kaip apibrėžta Direktyvoje 2005/71/EB, kad galėtų vykdyti mokslinių tyrimų projektą;
 - e) kurie yra Sąjungos piliečių, pagal 2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2004/38/EB dėl Sąjungos piliečių ir jų šeimoms narių teisės laisvai judėti ir gyventi valstybių narių teritorijoje⁽²⁾ pasinaudojusių arba besinaudojančių savo teise į laisvą judėjimą Bendrijos teritorijoje, šeimos nariai;
 - f) kuriems pagal Direktyvą 2003/109/EB valstybėje narėje suteiktas ilgalaikio gyventojų statusas ir kurie naudojami teise apsigyventi kitoje valstybėje narėje, siekdami vykdyti ekonominę veiklą kaip samdomi arba savarankiškai dirbantys asmenys;

⁽¹⁾ OL L 304, 2004 9 30, p. 12.

⁽²⁾ OL L 158, 2004 4 30, p. 77.

- g) kurie atvyksta į valstybę narę pagal išpareigojimus, nustatytus tarptautiniame susitarime, sudarančiame palankesnes atvykimo ir laikino buvimo sąlygas tam tikrų kategorijų su prekyba ir investicijomis susijusiems fiziniams asmenims;
- h) kuriems leista atvykti į valstybės narės teritoriją kaip sezoniniams darbuotojams;
- i) kurių išsiuntimas buvo sustabdytas dėl faktinių ar teisinių priežasčių;
- j) kuriems taikoma 1996 m. gruodžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 96/71/EB dėl darbuotojų komandiravimo paslaugų teikimo sistemoje ⁽¹⁾, kol jie yra komandiruoti į atitinkamos valstybės narės teritoriją.

Be to, ši direktyva netaikoma trečiųjų šalių piliečiams ir jų šeimų nariams, nepaisant jų pilietybės, kurie pagal Bendrijos bei jos valstybių narių ir tų trečiųjų šalių susitarimus naudojami tokiomis pačiomis laisvo judėjimo teisėmis kaip Sąjungos piliečiai.

3. Ši direktyva neturi įtakos jokiai Bendrijos ir (arba) jos valstybių narių bei vienos ar daugiau trečiųjų šalių susitarimui, kuriame išvardijamos profesijos, kurioms ši direktyva neturėtų būti taikoma, siekiant užtikrinti etišką įdarbinimą sektoriuose, kuriuose trūksta darbuotojų, apsaugant žmogiškuosius išteklius besivystančiose šalyse, kurios yra tokių susitarimų signatarės.

4. Šios direktyvos nuostatos neturi įtakos valstybių narių teisei bet kuriais įdarbinimo tikslais išduoti ne ES mėlynąją kortelę, o kitus leidimus apsigyventi. Tokie leidimai apsigyventi nesuteikia teisės apsigyventi kitose valstybėse narėse, kaip numatyta šioje direktyvoje.

4 straipsnis

Palankesnės nuostatos

1. Ši direktyva neturi įtakos palankesnėms nuostatomis, nustatytoms:

- a) Bendrijos teisės aktuose, įskaitant dvišalius ar daugiašalius susitarimus, kuriuos yra sudariusios Bendrija arba Bendrija bei jos valstybės narės ir viena ar daugiau trečiųjų šalių;
- b) dvišaliuose ar daugiašaliuose susitarimuose, kuriuos yra sudariusios viena ar daugiau valstybių narių su viena ar daugiau trečiųjų šalių.

2. Ši direktyva nedaro poveikio valstybių narių teisei priimti palankesnes nuostatas arba toliau jas taikyti asmenims, kuriems taikoma ši direktyva, dėl šių direktyvos nuostatų:

- a) 5 straipsnio 3 dalies taikant 18 straipsnį;
- b) 11 straipsnio, 12 straipsnio 1 dalies antro sakinio, 12 straipsnio 2 dalies, 13, 14, 15 straipsnių ir 16 straipsnio 4 dalies.

II SKYRIUS

LEIDIMO ATVYKTI SĄLYGOS

5 straipsnis

Leidimo atvykti kriterijai

1. Nedarant poveikio 10 straipsnio 1 dalies taikymui, trečiosios šalies pilietis, kuris kreipiasi dėl leidimo atvykti šioje direktyvoje išdėstytomis sąlygomis, turi:

- a) pateikti galiojančią darbo sutartį arba, kaip numatyta nacionaliniuose teisės aktuose, įpareigojanti pasiūlymą atitinkamoje valstybėje narėje dirbti aukštos kvalifikacijos darbą ne trumpiau kaip vienerius metus;
- b) pateikti dokumentą, liudijantį, kad jis atitinka pagal nacionalinės teisės aktus nustatytas sąlygas ES piliečiams vykdyti reglamentuojamą profesinę veiklą, nurodytą darbo sutartyje arba įpareigojantiame darbo pasiūlyme, kaip numatyta nacionaliniuose teisės aktuose;
- c) nereglamentuojamų profesijų atveju, pateikti dokumentus, liudijančius aukštą profesinę kvalifikaciją, kurios reikia darbo sutartyje arba įpareigojantiame darbo pasiūlyme nurodytai profesijai ar sektoriui, kaip numatyta nacionaliniuose teisės aktuose;
- d) pateikti galiojančią kelionės dokumentą, kaip nustatyta nacionalinėje teisėje, o prireikus – prašymą išduoti vizą arba vizą, taip pat, jei taikoma, įrodymus, kad turi galiojančią leidimą apsigyventi arba ilgalaikę nacionalinę vizą. Valstybės narės gali reikalauti, kad kelionės dokumento galiojimo laikas apimtų bent jau pradinį leidime apsigyventi nurodytą laiką;
- e) pateikti įrodymus, kad turi arba, jei tai numatyta nacionalinės teisės aktuose, yra kreipęsis prašydamas jam suteikti pareiškėjo sveikatos draudimą, dengiantį visą riziką, kurią paprastai dengia tos valstybės narės piliečių draudimas, tais laikotarpiais, kai toks draudimas ir atitinkama teisė gauti išmokas, siejami su darbo sutartimi ar teikiami dėl to, jog tokia darbo sutartis turima, nenumatyti;
- f) nebūti laikomas keliančiu grėsmę viešajai tvarkai, visuomenės saugumui ar visuomenės sveikatai.

⁽¹⁾ OL L 18, 1997 1 21, p. 1.

2. Valstybės narės gali reikalauti, kad pareiškėjas pateiktų savo adresą atitinkamos valstybės narės teritorijoje.

3. Papildomai prie 1 dalyje nustatytų sąlygų, metinis bruto darbo užmokestis, gaunamas pagal darbo sutartyje arba įpareigojančiame darbo pasiūlyme nurodytą mėnesinį arba metinį darbo užmokestį, negali būti mažesnis nei atitinkamo darbo užmokesčio riba, kurią šiuo tikslu yra nustatčiusios ir paskelbusios valstybės narės, ir ją turi sudaryti bent 1,5 vidutinio bruto metinio darbo užmokesčio atitinkamoje valstybėje narėje.

4. Įgyvendindamos 3 dalį, valstybės narės gali reikalauti, kad būtų įvykdytos visos sąlygos aukštos kvalifikacijos darbui, numatytos atitinkamose profesinėse srityse taikomuose įstatymuose, kolektyviniuose susitarimuose ar praktikoje.

5. Nukrypstant nuo 3 dalies, tuo atveju, kai profesijos yra ypač svarbios trečiosios šalies nacionaliniams darbuotojams ir priskiriamos ISCO 1 ir 2 svarbiausioms grupėms, darbo užmokesčio riba gali būti bent 1,2 bruto vidutinio metinio darbo užmokesčio atitinkamoje valstybėje narėje. Šiuo atveju atitinkama valstybė narė kasmet pateikia Komisijai profesijų, kurioms nuspręsta taikyti leidžiančią nukrypti nuostatą, sąrašą.

6. Šis straipsnis neturi įtakos aukštos kvalifikacijos darbo atitinkamose profesinėse srityse taikomiems kolektyviniams susitarimams ar praktikai.

6 straipsnis

Leidimų atvykti kiekis

Ši direktyva neturi poveikio valstybių narių teisei nustatyti trečiųjų šalių piliečiams, atvykstantiems dirbti aukštos kvalifikacijos darbą, suteikiamų leidimų atvykti kiekį.

III SKYRIUS

ES MĖLYNOJI KORTELĖ, PROCEDŪRA IR SKAIDRUMAS

7 straipsnis

ES mėlynoji kortelė

1. Prašymą pateikiančiam ir 5 straipsnyje nustatytus reikalavimus atitinkančiam asmeniui, dėl kurio kompetentingos institucijos yra priėmusios teigiamą sprendimą pagal 8 straipsnį, išduodama ES mėlynoji kortelė.

Atitinkama valstybė narė trečiosios šalies piliečiui sudaro visas galimybes gauti reikalingas visas.

2. Valstybės narės nustato standartinių ES mėlynosios kortelės galiojimo laikotarpį, kuris gali būti nuo vieno iki ketverių metų. Jei darbo sutartis sudaryta trumpesniame laikotarpiu nei šis, ES mėlynoji kortelė išduodama arba jos galiojimas pratęsiamas darbo sutarties laikotarpiu ir dar trims mėnesiams.

3. Valstybės narės kompetentingos institucijos išduoda ES mėlynąją kortelę naudodamos vienodą formą, kaip nustatyta Reglamente (EB) Nr. 1030/2002. Pagal to reglamento priedo a punkto 7.5–9 įrašą valstybės narės ES mėlynojoje kortelėje nurodo patekimo į valstybės narės darbo rinką sąlygas, kaip numatyta šios direktyvos 12 straipsnio 1 dalyje, atsižvelgiant į tai, kuri iš jų taikoma. Po antrašte „leidimo rūšis“ valstybės narės įrašo „ES mėlynoji kortelė“.

4. ES mėlynoji kortelė savo galiojimo laikotarpiu jos turėtoji suteikia teisę:

a) atvykti, pakartotinai atvykti ir būti ES mėlynąją kortelę išdavusios valstybės narės teritorijoje;

b) naudotis šioje direktyvoje jiems pripažintomis teisėmis.

8 straipsnis

Atmetimo pagrindai

1. Valstybės narės atmeta paraišką dėl ES mėlynosios kortelės, jei pareiškėjas neatitinka 5 straipsnyje išdėstytų sąlygų arba jei pateikti dokumentai buvo gauti apgaule, yra suklastoti arba padirbti.

2. Prieš priimdamos sprendimą dėl paraiškos ES mėlynajai kortelei gauti ir svarstydamos galiojimo pratęsimo ar leidimo pagal 12 straipsnio 1 ir 2 dalis klausimus per pirmuosius dvejus ES mėlynosios kortelės turėtojo legalaus darbo metus, valstybės narės gali išanalizuoti padėtį savo darbo rinkoje ir taikyti nacionalines procedūras, susijusias su reikalavimais, taikomais laisvai darbo vietai užimti.

Valstybės narės gali patikrinti, ar atitinkamos laisvos darbo vietos negali užimti tos valstybės ar Bendrijos darbuotojai arba trečiųjų šalių piliečiai, teisėtai gyvenantys toje valstybėje narėje ir jau esantys tos valstybės narės darbo rinkos dalyviais pagal Bendrijos ar nacionalinės teisės aktus, taip pat ilgalaikiai EB gyventojai, pageidaujantys persikelti į tą valstybę narę dirbti aukštos kvalifikacijos darbą pagal Tarybos direktyvos 2003/109/EB III skyrių.

3. Paraiška ES mėlynajai kortelei gauti taip pat gali būti laikoma nepriimtina remiantis 6 straipsniu.

4. Valstybės narės gali atmesti paraišką ES mėlynajai kortelei gauti, kad užtikrintų etišką įdarbinimą sektoriuose, kuriuose kilmės šalyse trūksta kvalifikuotų darbuotojų.

5. Valstybės narės gali atmesti paraišką ES mėlynajai kortelei gauti, jei darbdaviui pagal nacionalinės teisės aktus buvo taikytos sankcijos dėl nedeklaruojamo darbo ir (arba) nelegalaus įdarbinimo.

9 straipsnis

ES mėlynosios kortelės panaikinimas arba jos galiojimo nepratęsimas

1. Valstybės narės šios direktyvos pagrindu išduotą ES mėlynąją kortelę panaikina arba atsisako pratęsti jos galiojimą tokiais atvejais:

- a) kai kortelė buvo gauta apgaule, yra suklastota ar padirbta; arba
- b) kai paaiškėja, kad jos turėtojas neatitiko arba nebeatitinka šioje direktyvoje nustatytų atvykimo ir apsigyvenimo sąlygų arba jo apsigyvenimo šalyje tikslas yra kitoks nei tas, dėl kurio jam buvo leista apsigyventi;
- c) kai turėtojas nesilaikė 12 straipsnio 1 bei 2 dalyse ir 13 straipsnyje nustatytų apribojimų.

2. Informacijos trūkumas pagal 12 straipsnio 2 dalies antrą pastraipą ir 13 straipsnio 4 dalį negali būti laikomas pakankama priežastimi panaikinti ES mėlynąją kortelę arba nepratęsti jos galiojimo, jei kortelės turėtojas gali įrodyti, kad informacija nepasiekė kompetentingų institucijų dėl nuo jo valios nepriklausančios priežasties.

3. Valstybės narės šios direktyvos pagrindu išduotą ES mėlynąją kortelę gali panaikinti arba atsisakyti pratęsti jos galiojimą tokiais atvejais:

- a) dėl viešosios tvarkos, visuomenės saugumo ar visuomenės sveikatos priežasčių;
- b) jei ES mėlynosios kortelės turėtojas neturi pakankamai išteklių, kad išlaikytų save ir atitinkamais atvejais savo šeimos narius, nesinaudodamas atitinkamos valstybės narės socialinės paramos sistema. Valstybės narės įvertina šiuos išteklius atsižvelgdamos į jų pobūdį bei reguliarumą ir gali atsižvelgti į minimalaus nacionalinio darbo užmokesčio ir pensijų lygį, taip pat į šeimos narių skaičių. Toks vertinimas neatliekamas 13 straipsnyje nurodytu nedarbo laikotarpiu;
- c) jei atitinkamas asmuo nėra pranešęs savo adresu;
- d) kai ES mėlynosios kortelės turėtojas kreipiasi dėl socialinės paramos, jei atitinkama valstybė narė yra iš anksto jį informavusi šiuo klausimu.

10 straipsnis

Paraiškos dėl leidimo atvykti

1. Valstybės narės nusprendžia, ar paraiškas ES mėlynajai kortelei gauti turi pateikti trečiosios šalies pilietis ir (arba) jo darbdavys.

2. Paraiška svarstoma ir nagrinėjama, kai atitinkamas trečiosios šalies pilietis dar negyvena valstybės narės, į kurią pageidauja gauti leidimą atvykti, teritorijoje, arba kai jau gyvena toje valstybėje narėje, turėdamas galiojantį leidimą apsigyventi arba nacionalinę ilgalaikę vizą.

3. Nukrypstant nuo šio straipsnio 2 dalies, valstybė narė, laikydamosi savo nacionalinės teisės nuostatų, gali priimti pateiktą paraišką, kai atitinkamas trečiosios šalies pilietis neturi galiojančio leidimo apsigyventi, tačiau jos teritorijoje yra teisėtai.

4. Nukrypstant nuo 2 dalies, valstybės narės gali numatyti, kad paraiška gali būti pateikiama tik nesant valstybių narių teritorijoje, jei tokie apribojimai, taikomi visiems trečiųjų šalių piliečiams arba specifinių kategorijų trečiųjų šalių piliečiams, jau yra nustatyti šios direktyvos priėmimo metu galiojančiuose teisės aktuose.

11 straipsnis

Procedūrinės apsaugos priemonės

1. Valstybių narių kompetentingos institucijos kuo greičiau, bet ne vėliau kaip per devyniasdešimt dienų nuo paraiškos pateikimo dienos priima sprendimą dėl visiškai užpildytos paraiškos ES mėlynajai kortelei gauti ir raštu informuoja pareiškėją, laikydamosi atitinkamos valstybės narės nacionalinės teisės aktuose nustatytos informavimo tvarkos.

Jei iki šioje nuostatoje nustatyto laikotarpio pabaigos sprendimas nepriimamas, pasekmes nustato atitinkamos valstybės narės nacionalinės teisės aktai.

2. Jei paraišką pagrindžiančios pateiktos informacijos arba dokumentų nepakanka, kompetentingos institucijos praneša pareiškėjui, kokia papildoma informacija reikalinga, ir nustato pagrįstą galutinį terminą tokiai informacijai pateikti. Šio straipsnio 1 dalyje nurodytas laikotarpis sustabdomas, kol valdžios institucijos gaus reikiamą papildomą informaciją arba dokumentus. Jei per nustatytą terminą papildoma informacija arba dokumentai nepateikiami, paraiška gali būti atmesta.

3. Visi sprendimai atmesti paraišką ES mėlynajai kortelei gauti, nepratęsti ES mėlynosios kortelės galiojimo arba ją panaikinti raštu pranešami atitinkamam trečiosios šalies piliečiui ir atitinkamais atvejais jo darbdaviui, laikantis atitinkamuose nacionalinės teisės aktuose nustatytos informavimo tvarkos, bei tuos sprendimus turi būti galima ginčyti toje valstybėje narėje pagal nacionalinę teisę. Pranešime nurodomos sprendimo priežastys, galimos teisių gynimo priemonės bei terminas, per kurį galima imtis veiksmų.

IV SKYRIUS

TEISĖS

12 straipsnis

Galimybė patekti į darbo rinką

1. Per pirmuosius dvejus teisėto darbo metus atitinkamoje valstybėje narėje atitinkamas asmuo kaip ES mėlynosios kortelės turėtojas gali dirbti tik tokį apmokamą darbą, kuris atitinka 5 straipsnyje išdėstytas leidimo atvykti sąlygas. Praėjus pirmiesiems dvejiems metams valstybė narė atitinkamam asmeniui, siekiančiam gauti aukštos kvalifikacijos darbą, gali pradėti taikyti tokias pat sąlygas kaip ir valstybės narės piliečiams.

2. Pirmuosius dvejus ES mėlynosios kortelės turėtojo teisėto darbo metus atitinkamoje valstybėje narėje darbdavio pasikeitimą turi iš anksto raštu leisti gyvenamosios vietos valstybės narės kompetentingos institucijos, laikantis nacionalinės tvarkos ir 11 straipsnio 1 dalyje nustatytų terminų. Apie pasikeitimus, kurie turi įtakos leidimo atvykti suteikimo sąlygoms, turi būti iš anksto pranešta arba, jei taip numatyta pagal nacionalinės teisės aktus, tai turi būti iš anksto leista.

Praėjus šiems dvejiems metams, jei valstybė narė nepasinaudojo 1 dalyje nurodytomis galimybėmis taikyti tokias pat sąlygas kaip piliečiams, atitinkamas asmuo, laikydamasis nacionalinių procedūrų, gyvenamosios vietos valstybės narės kompetentingoms valdžios institucijoms praneša apie pasikeitimus, kurie turi įtakos 5 straipsnyje nurodytoms sąlygoms.

3. Valstybės narės gali toliau taikyti galimybės įsidarbinti apribojimus, jei dėl tokios veiklos prireikia, nors ir retkarčiais, dalyvauti valdžios institucijos veikloje bei imtis atsakomybės už bendrųjų valstybės interesų apsaugą tais atvejais, kai pagal galiojančius nacionalinės arba Bendrijos teisės aktus tokią veiklą gali vykdyti tik šalies piliečiai.

4. Valstybės narės gali toliau taikyti galimybės įsidarbinti apribojimus tais atvejais, kai pagal galiojančius nacionalinės arba Bendrijos teisės aktus tokią veiklą gali vykdyti tik šalies piliečiai, ES ar EEE piliečiai.

5. Šio straipsnio nuostatos taikomos nedarant poveikio Bendrijos preferencijos principui, kaip nurodyta atitinkamose 2003 m. ir 2005 m. Stojimo aktų nuostatose, visų pirma dėl tų valstybių narių piliečių teisių, susijusių su galimybe patekti į darbo rinką.

13 straipsnis

Laikinas nedarbas

1. Nedarbas savaime negali būti ES mėlynosios kortelės panaikinimo motyvas, nebent nedarbo laikotarpis trunka ilgiau nei tris mėnesius iš eilės arba bedarbiu tampa dažniau negu kartą per ES mėlynosios kortelės galiojimo laikotarpį.

2. Per 1 dalyje nurodytą laikotarpį ES mėlynosios kortelės turėtoji leidžiama ieškoti darbo ir jo imtis 12 straipsnyje nurodytomis sąlygomis.

3. Valstybės narės leidžia ES mėlynosios kortelės turėtojui pasilikti jų teritorijoje, kol pagal 12 straipsnio 2 dalį bus suteiktas reikiamas leidimas arba atsakyta jį suteikti. 12 straipsnio 2 dalyje numatytas pranešimas savaime užbaigia nedarbo laikotarpį.

4. ES mėlynosios kortelės turėtojas pagal reikiamą nacionalinę tvarką gyvenamosios vietos valstybės narės kompetentingoms institucijoms praneša apie nedarbo laikotarpio pradžią.

14 straipsnis

Vienodų sąlygų taikymas

1. ES mėlynosios kortelės turėtojams taikomos tokios pat sąlygos kaip ir mėlynąją kortelę išdavusios valstybės narės piliečiams šiose srityse:

a) darbo sąlygų, įskaitant atlyginimą ir atleidimą iš darbo, taip pat darbuotojų sveikatos ir darbo saugos;

b) asociacijų laisvės ir laisvės jungtis į sąjungas bei būti darbuotojams ar darbdaviams atstovaujančių organizacijų nariais ar bet kurių kitų organizacijų, kurios nariai yra tam tikros profesijos atstovai, nariais, įskaitant galimybę naudotis tokių organizacijų teikiamais privalumais, kiek tai neriboja nacionalinių nuostatų dėl viešosios tvarkos ir visuomenės saugumo taikymo;

c) švietimo ir profesinio mokymo;

d) diplomų, pažymėjimų ir kitų profesinės kvalifikacijos įrodymų pripažinimo pagal atitinkamą nacionalinę tvarką;

e) nacionalinės teisės aktų, susijusių su socialinės apsaugos sritimis, kaip apibrėžta Reglamente (EEB) Nr. 1408/71. Atitinkamai taikomos Reglamento (EB) Nr. 859/2003, išplečiančio Reglamento (EEB) Nr. 1408/71 ir Reglamento (EEB) Nr. 574/72 nuostatų taikymą trečiųjų šalių piliečiams, kuriems jos dar netaikomos dėl jų pilietybės⁽¹⁾ priedo specialiosios nuostatos.

f) nedarant poveikio galiojančių dvišalių susitarimų taikymui – įgytų pagal skolininkės valstybės (-ių) narės (-ių) įstatymus nustatyto dydžio su pajamomis susijusių pensijų dėl amžiaus mokėjimo persikėlus į trečiąją šalį;

g) galimybės naudotis prekėmis ir paslaugomis bei visuomenei prieinamų prekių ir paslaugų pasiūla, įskaitant būsto įsigijimo procedūras ir įdarbinimo tarnybų teikiamas informavimo bei konsultavimo paslaugas;

h) teisės laisvai judėti visoje atitinkamos valstybės narės teritorijoje, laikantis nacionalinės teisės aktuose nustatytų apribojimų.

⁽¹⁾ OL L 124, 2003 5 20, p. 1.

2. Taikydamos 1 dalies c ir g punktų nuostatas valstybės narės gali apriboti vienodų sąlygų taikymą stipendijų ir paskolų studijoms bei pragyvenimui ir kitų su viduriniu ugdymu, aukštojo mokslo bei profesiniu mokymu susijusių stipendijų ir paskolų srityse, taip pat būsto įgijimo tvarkos atžvilgiu.

Atsižvelgiant į 1 dalies c punkto nuostatas:

- a) galimybei įstoti į universitetą ir aukštojo mokslo įstaigą gali būti taikomos konkrečios nacionalinėje teisėje nustatytos būtinos sąlygos;
- b) Atitinkama valstybė narė gali apriboti vienodų sąlygų taikymą tais atvejais, kai ES mėlynosios kortelės turėtojas arba jo šeimos nario, dėl kurio jis nori gauti išmokas, registruota arba įprastinė gyvenamoji vieta yra atitinkamos valstybės narės teritorijoje.

1 dalies g punkto nuostatos neturi įtakos laisvei sudaryti sutartis pagal Bendrijos ir nacionalinę teisę.

3. 1 dalyje nustatyta teisė į vienodų sąlygų taikymą neturi įtakos valstybės narės teisei panaikinti ES mėlynąją kortelę arba atsisakyti ją pratęsti pagal 9 straipsnį.

4. Kai ES mėlynosios kortelės turėtojas persikelia į antrąją valstybę narę pagal 18 straipsnį, o teigiamas sprendimas dėl ES mėlynosios kortelės išdavimo dar nėra priimtas, valstybės narės gali apriboti vienodų sąlygų taikymą šio straipsnio 1 dalyje išvardytose srityse, išskyrus b ir d punktus. Jei šį laikotarpį valstybės narės leidžia pareiškėjui dirbti, visose 1 dalyje išvardytose srityse taikomos tokios pat sąlygos kaip antrosios valstybės narės piliečiams.

15 straipsnis

Šeimos nariai

1. Direktyva 2003/86/EB taikoma su šiame straipsnyje nustatytomis leidžiančiomis nukrypti nuostatomis.
2. Nukrypstant nuo Direktyvos 2003/86/EB 3 straipsnio 1 dalies ir 8 straipsnio, šeimos susijungimui netaikomas reikalavimas, kad ES mėlynosios kortelės turėtojas turėtų pagrįstas perspektyvas gauti teisę nuolat gyventi arba būtų išbuvęs šalyje tam tikrą minimalų laikotarpį.
3. Nukrypstant nuo Direktyvos 2003/86/EB 4 straipsnio 1 dalies paskutinės pastraipos ir 7 straipsnio 2 dalies, jose nurodytos integracijos sąlygos ir priemonės gali būti taikomos tik tada, kai atitinkamiems asmenims jau yra leistas šeimos susijungimas.
4. Nukrypstant nuo Direktyvos 2003/86/EB 5 straipsnio 4 dalies pirmos pastraipos, jei įvykdytos šeimos susijungimui taikomos sąlygos, leidimai apsigyventi šeimos nariams sutei-

kiami ne vėliau kaip praėjus šešioms mėnesiams nuo paraiškos pateikimo dienos.

5. Nukrypstant nuo Direktyvos 2003/86/EB 13 straipsnio 2 ir 3 dalių, šeimos narių leidimų apsigyventi galiojimo laikotarpis yra toks pat, kaip ir leidimų apsigyventi, išduotų ES mėlynosios kortelės turėtoji, jei tai leidžiama atsižvelgiant į jų kelionės dokumentų galiojimo laiką.
6. Nukrypstant nuo Direktyvos 2003/86/EB 14 straipsnio 2 dalies antro sakinio valstybės narės netaiko jokio termino galimybei patekti į darbo rinką.

Ši dalis taikoma nuo 2011 m. gruodžio 19 d.

7. Nukrypstant nuo Direktyvos 2003/86/EB 15 straipsnio 1 dalies, siekiant apskaičiuoti penkerių metų gyvenimo laikotarpį, būtina atskiram leidimui apsigyventi gauti, gyvenimo įvairiose valstybėse narėse laikas gali būti sumuojamas.
8. Jei valstybės narės pasinaudoja šio straipsnio 6 dalyje numatyta galimybe, *mutatis mutandis* taikomos 17 straipsnyje išdėstytos nuostatos dėl ES mėlynosios kortelės turėtojo gyvenimo įvairiose valstybėse narėse laiko sumavimo.

16 straipsnis

EB ilgalaikio gyventojų statusas ES mėlynosios kortelės turėtojams

1. Direktyva 2003/109/EB taikoma su šiame straipsnyje nustatytomis leidžiančiomis nukrypti nuostatomis.
2. Nukrypstant nuo Direktyvos 2003/109/EB 4 straipsnio 1 dalies, ES mėlynosios kortelės turėtojas, pasinaudojęs šios direktyvos 18 straipsnyje numatyta galimybe, gali susumuoti gyvenimo įvairiose valstybėse narėse laiką, kad įvykdytų buvimo trukmės reikalavimą, jei tenkina šias sąlygas:
 - a) penkerius metus teisėtai ir nuolat gyvena Bendrijos teritorijoje kaip ES mėlynosios kortelės turėtojas; ir
 - b) skaičiuojant nuo paraiškos EB ilgalaikio gyventojų leidimui apsigyventi gauti pateikimo dienos, dvejus metus teisėtai ir nuolat kaip ES mėlynosios kortelės turėtojas gyvena valstybės narės, kurioje pateikta tokia paraiška, teritorijoje.
3. Siekiant apskaičiuoti teisėto ir nuolatinio gyvenimo Bendrijoje laiką ir nukrypstant nuo Direktyvos 2003/109/EB 4 straipsnio 3 dalies pirmos pastraipos, buvimo už Bendrijos teritorijos ribų laikas nepertraukia šio straipsnio 2 dalies a punkte nurodyto laikotarpio, jei tokia išvyka netrunka ilgiau nei dvylika mėnesių iš eilės ir iš viso per šio straipsnio 2 dalies a punkte nurodytą laikotarpį neviršija aštuoniolikos mėnesių. Ši straipsnio dalis taip pat taikoma tais atvejais, kai ES mėlynosios kortelės turėtojas nepasinaudojo 18 straipsnyje numatyta galimybe.

4. Nukrypstant nuo Direktyvos 2003/109/EB 9 straipsnio 1 dalies c punkto, valstybės narės iki dvidešimt keturių iš eilės einančių mėnesių pratęsia laikotarpį, per kurį EB ilgalaikio leidimo gyventi su 17 straipsnio 2 dalyje nurodytu įrašu turėtojas ir jo šeimos nariai, kuriems suteiktas ilgalaikio gyventojų statusas, gali būti išvykę iš Bendrijos teritorijos.

5. Šio straipsnio 3 ir 4 dalyse nustatytų nuo Direktyvos 2003/109/EB leidžiančių nukrypti nuostatų taikymas gali būti apribotas iki atvejų, kai atitinkamas trečiosios šalies pilietis gali įrodyti, kad jis buvo išvykęs iš Bendrijos teritorijos, kad vykdytų ekonominę veiklą kaip samdomas ar savarankiškai dirbantis darbuotojas arba vykdyti savanorišką veiklą, ar studijuoti savo kilmės šalyje.

6. ES mėlynosios kortelės turėtojui tapus EB ilgalaikiu gyventoju, ilgalaikio gyventojų leidimo gyventi su 17 straipsnio 2 dalyje nurodytu įrašu turėtojui atitinkamais atvejais toliau taikomi 14 straipsnio 1 dalies f punktas ir 15 straipsnis.

17 straipsnis

Ilgalaikis leidimas gyventi

1. ES mėlynosios kortelės turėtojams, kurie atitinka šios direktyvos 16 straipsnyje išdėstytas sąlygas EB ilgalaikio gyventojų statusui įgyti, išduodamas leidimas apsigyventi pagal Tarybos reglamento (EB) Nr. 1030/2002 1 straipsnio 2 dalies a punktą.

2. Po antrašte „Pastabos“ valstybės narės įrašo „Buves ES mėlynosios kortelės turėtojas“.

V SKYRIUS

APSIGYVENIMAS KITOSE VALSTYBĖSE NARĖSE

18 straipsnis

Sąlygos

1. Praėjus aštuoniolikai mėnesių teisėto gyvenimo pirmojoje valstybėje narėje turint ES mėlynąją kortelę, atitinkamas asmuo ir jo šeimos nariai turi teisę persikelti į valstybę narę, kuri nėra pirmoji valstybė narė, dirbti aukštos kvalifikacijos darbą šiame straipsnyje nustatytais sąlygomis.

2. Kuo greičiau ir ne vėliau kaip per mėnesį nuo atvykimo į antrosios valstybės narės teritoriją, ES mėlynosios kortelės turėtojas ir (arba) jo darbdavys pateikia tos valstybės narės kompetentingoms institucijoms paraišką ES mėlynajai kortelei gauti ir pateikia visus dokumentus, įrodančius, kad antrosios valstybės narės atžvilgiu jis atitinka 5 straipsnyje nustatytas sąlygas. Antroji valstybė narė gali pagal nacionalinę teisę nuspręsti neleisti pareiškėjui dirbti, kol kompetentinga institucija nepriims teigiamo sprendimo dėl paraiškos.

3. Paraišką antrosios valstybės narės kompetentingoms institucijoms taip pat galima pateikti, kol ES mėlynosios kortelės turėtojas tebegyvena pirmosios valstybės narės teritorijoje.

4. Laikydamosi 11 straipsnyje nustatytos tvarkos, antroji valstybė narė išnagrinėja paraišką ir raštu informuoja pareiškėją bei pirmąją valstybę narę apie savo sprendimą:

a) išduoti ES mėlynąją kortelę ir suteikti pareiškėjui teisę apsigyventi jos teritorijoje, kad jis galėtų dirbti aukštos kvalifikacijos darbą, jei įvykdytos šiame straipsnyje nustatytos sąlygos ir laikantis 7–14 straipsniuose nustatytų sąlygų; arba

b) atsisakyti išduoti ES mėlynąją kortelę ir nurodyti pareiškėjui bei jo šeimos nariams nacionalinės teisės aktuose nustatyta tvarka, įskaitant ir išsiuntimo tvarką, išvykti iš jos teritorijos, jei neįvykdytos šiame straipsnyje nustatytos sąlygos. Pirmoji valstybė narė nedelsdama ir be formalumų leidžia ES mėlynosios kortelės turėtojui ir jo šeimos nariams grįžti į jos teritoriją. Tai taip pat taikoma, jei baigėsi pirmosios valstybės narės išduotos mėlynosios kortelės galiojimas arba ji buvo panaikinta paraiškos nagrinėjimo metu. Po readmisijos taikomos 14 straipsnio nuostatos.

5. Jei procedūros metu baigėsi pirmosios valstybės narės išduotos ES mėlynosios kortelės galiojimas, valstybės narės, jei tai reikalaujama pagal nacionalinę teisę, gali išduoti nacionalinius laikinus leidimus apsigyventi arba lygiaverčius leidimus, kuriais pareiškėjui leidžiama toliau teisėtai būti jų teritorijoje, kol kompetentingos institucijos priims sprendimą dėl paraiškos.

6. Pareiškėjas ir (arba) jo darbdavys gali būti laikomi atsakingais už su ES mėlynosios kortelės turėtoju bei jo šeimos narių grįžimu ir readmisija susijusias išlaidas, įskaitant atitinkamais atvejais pagal 4 dalies b punktą išleistų viešųjų lėšų atlyginimą.

7. Taikydamos šį straipsnį, valstybės narės gali ir toliau nustatyti leidimų atvykti kiekį, kaip numatyta 6 straipsnyje.

8. Nuo antro karto, kai ES mėlynosios kortelės turėtojas ir atitinkamais atvejais jo šeimos nariai pasinaudoja galimybe šiame skyriuje išdėstytomis sąlygomis persikelti į kitą valstybę narę, „pirmąją valstybę narę“ laikomos tos valstybės narės, iš kurių jis išvyksta, o „antrąją valstybę narę“ – valstybės narės, kuriose jis prašo išduoti leidimą apsigyventi.

19 straipsnis

Šeimos narių teisė apsigyventi antrojoje valstybėje narėje

1. Kai ES mėlynosios kortelės turėtojas persikelia į antrąją valstybę narę pagal 18 straipsnio nuostatas ir kai gyvenant pirmojoje valstybėje narėje jau buvo sukurta šeima, jo šeimos nariams leidžiama jį lydėti arba atvykti gyventi kartu su juo.

2. Ne vėliau kaip per mėnesį nuo atvykimo į antrosios valstybės narės teritoriją atitinkami šeimos nariai arba ES mėlynosios kortelės turėtojas pagal nacionalinės teisės aktus pateikia tos valstybės narės kompetentingoms institucijoms paraišką dėl leidimo apsigyventi šeimos nariui.

Tais atvejais, kai procedūros metu baigiasi šeimos nariams pirmosios valstybės narės išduoto leidimo apsigyventi galiojimas arba jis nebesuteikia turėtojui teisės teisėtai būti antrosios valstybės narės teritorijoje, valstybės narės leidžia asmeniui pasilikti jų teritorijoje, prireikus išduodamos nacionalinius laikinus leidimus apsigyventi arba lygiaverčius leidimus, kuriais pareiškėjui leidžiama toliau teisėtai būti jų teritorijoje su ES mėlynosios kortelės turėtoju, kol kompetentingos institucijos priims sprendimą dėl paraiškos.

3. Antroji valstybė narė gali pareikalauti, kad atitinkami šeimos nariai kartu su paraiška išduoti leidimą apsigyventi pateiktų:

- a) leidimą apsigyventi pirmojoje valstybėje narėje ir galiojančią kelionės dokumentą arba patvirtintas jų kopijas ir vizą, jei reikalaujama;
- b) įrodymus, kad pirmojoje valstybėje narėje jie gyvena kaip ES mėlynosios kortelės turėtojo šeimos nariai;
- c) įrodymus, kad turi sveikatos draudimą, dengiantį visas rizikos rūšis antrojoje valstybėje narėje, arba kad jiems tokį draudimą turi ES mėlynosios kortelės turėtojas.

4. Antroji valstybė narė gali reikalauti, kad ES mėlynosios kortelės turėtojas pateiktų įrodymus, kad:

- a) jis turi panašiai šeimai tame pačiame regione normaliomis laikomas gyvenamąsias patalpas, atitinkančias atitinkamos valstybės narės bendrus sveikatingumo ir saugos standartus;
- b) jis turi stabilų ir nuolatinių išteklių, kurių pakanka jam ir jo šeimos nariams išlaikyti negaunant atitinkamos valstybės narės socialinės paramos. Valstybės narės įvertina šiuos išteklius atsižvelgdamos į jų pobūdį bei reguliarumą ir gali atsižvelgti į minimalaus nacionalinio darbo užmokesčio ir pensijų lygį, taip pat į šeimos narių skaičių.

5. 15 straipsnyje išdėstytos leidžiančios nukrypti nuostatos *mutatis mutandis* taikomos toliau.

6. Jei pirmojoje valstybėje narėje šeima dar nebuvo sukurta, taikomas 15 straipsnis.

VI SKYRIUS

BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

20 straipsnis

Igyvendinamosios priemonės

1. Valstybės narės praneša Komisijai ir kitoms valstybėms narėms, jei dėl 6 straipsnio, 8 straipsnio 2 dalies ir 18 straipsnio 6 dalies buvo priimti įstatymai arba kiti teisės aktai.

Valstybės narės, kurios pasinaudoja 8 straipsnio 4 dalies nuostatomis, praneša Komisijai ir kitoms valstybėms narėms deramai pagrįstą sprendimą, kuriame nurodomos atitinkamos šalys ir sektoriai.

2. Kasmet, o pirmą kartą – ne vėliau kaip 2013 m. birželio 19 d., valstybės narės pagal Reglamentą (EB) Nr. 862/2007 praneša Komisijai statistinius duomenis apie trečiųjų šalių piliečių, kuriems per paskutinius kalendorinius metus buvo suteikta ar panaikinta ES mėlynoji kortelė arba pratęstas jos galiojimas, skaičių ir nurodo jų pilietybę bei, jei įmanoma, profesiją. Taip pat pateikiami statistiniai duomenys apie šeimos narius, kuriems išduotas leidimas atvykti, išskyrus informaciją apie jų profesiją. ES mėlynosios kortelės turėtojų ir jų šeimos narių, kuriems išduotas leidimas atvykti pagal 18, 19 ir 20 straipsnių nuostatas, atveju taip pat nurodoma, kai tik įmanoma, jų ankstesnės gyvenamosios vietos valstybė narė.

3. Įgyvendinant 5 straipsnio 3 dalį, o atitinkamais atvejais – 5 straipsnio 5 dalį, nurodomi Komisijos (Eurostato) duomenys, o atitinkamais atvejais – nacionaliniai duomenys.

21 straipsnis

Ataskaitos

Kas treji metai, o pirmą kartą ne vėliau kaip 2014 m. birželio 19 d. Komisija pateikia Europos Parlamentui ir Tarybai ataskaitą dėl šios direktyvos taikymo valstybėse narėse, visų pirma – 3 straipsnio 4 dalies, 5 ir 18 straipsnių poveikio ES mėlynajai kortelei įvertinimą, ir pateikia pasiūlymus dėl būtinų pakeitimų.

Komisija visų pirma įvertina, ar 5 straipsnyje nustatyta darbo užmokesčio riba ir tame pačiame straipsnyje numatytos leidžiančios nukrypti nuostatos yra tinkamos, *inter alia*, atsižvelgdama į skirtingą valstybių narių ekonominę, sektorių ir geografinę padėtį.

22 straipsnis

Kontaktiniai asmenys

1. Valstybės narės paskiria kontaktinius asmenis, kurie yra atsakingi už 16, 18 ir 20 straipsniuose nurodytos informacijos priėmimą ir perdavimą.

2. Valstybės narės užtikrina deramą bendradarbiavimą keičiantis šio straipsnio 1 dalyje nurodyta informacija ir dokumentais.

23 straipsnis

Perkėlimas į nacionalinę teisę

1. Valstybės narės priima įstatymus ir kitus teisės aktus, būtinus laikytis šios direktyvos ne vėliau kaip 2011 m. birželio 19 d. Jos nedelsdamos apie juos informuoja Komisiją.

Priimdamos tas nuostatas, valstybės narės daro jose nuorodą į šią direktyvą arba tokia nuoroda daroma jas oficialiai skelbiant. Nuorodos darymo tvarką nustato valstybės narės.

2. Valstybės narės pateikia Komisijai šios direktyvos taikymo srityje priimtų pagrindinių nacionalinės teisės nuostatų tekstus.

24 straipsnis

Įsigaliojimas

Ši direktyva įsigalioja kitą dieną po jos paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

25 straipsnis

Adresatai

Ši direktyva skirta valstybėms narėms pagal Europos bendrijos steigimo sutartį.

Priimta Briuselyje 2009 m. gegužės 25 d.

Tarybos vardu

Pirmininkas

J. ŠEBESTA